

Enģēlis un zaldāts

♥ Vija Vāvere

Foto – Matīss Markovskis un no Ludmilas Dudovskas personiskā arhīva. Grims – Inese Vagare

«Kad mani vecāki slimoja, slimnīcā redzēju, cik bezgala grūts ir mediķu darbs. Tad arī aizgāju pirmo reizi nodot asinis. Tas bija pats mazākais, ko spēju viņu labā darīt,» saka asins donore valmieriete **LUDMILA DUDOVSKA**. Savas retās AB grupas asinis viņa nodevusi jau 37 reizes.

«Gribu izdarīt labu darbu!»

Nesen, braucot trolejbusā, man blakus nostājās bariņš meiteņu. Viena no viņām pēkšņi paziņoja: «Meitenes, vai zināt, kur es vakar biju? Asins donoru centrā nodevu asinis!» Jautājumi sāka birt cits pēc cita. «Kā tu tagad jūties?», «Vai nenogībi?», «Cik daudz asiņu paņēma?», «Vai tev samaksāja?», «Kāpēc tu tā izlēmi?» Visvairāk mani interesēja atbilde uz beidzamo jautājumu – kāpēc tu to darīji? Atbilde bija īsa un visaptveroša: «Vienkārši gribēju izdarīt kādu labu darbu.»

Pasaulē ir daudz labu cilvēku. Kā rakstīts labdarības organizācijas ziedot.lv mājaslapā: «Ko nespēj viens, to spēj tauta.» Ir daudzas un dažādas kampaņveida ziedošanas – cilvēkiem, kam grūta brīdi vajadzīga palīdzība, rūpu bērniem, mājdzīvniekiem, kultūrai, pat Brīvības pieminekļa apgaismošanai. It īpaši daudz tiek ziedots ap Ziemassvētku laiku, kad *miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts*. Bet asins donori ir īpaši cilvēki – viņi ziedo savas asinis visu gadu, neatkarīgi no kampaņām vai akcijām.

Kad *IEVAS Veselība* lūdza Valsts asinsdonoru centram ieteikt kādu labu donoru no Latvijas lielās donoru saimes, viņi mums ierosināja doties uz Vidzemes slimnīcu. Valmieras Asins sagatavošanas nodaļa esot viena no labākajām!

Stāsta Vidzemes slimnīcas Asins sagatavošanas nodaļas vadītāja Inguna Krivicka: «Visi donori ir mūsu prieks un acuraugs. Mūsu reģiona kartotēkā ir apmēram tūkstotis donoru vārdu, bet aktīvo, protams, krietni mazāk. Ik gadu sagatavojam apmēram 2500 devu asins komponentu, un aiz katras no tām ir kāds donors ar savu stāstu. Dažs ziedo asinis, tā atzīmējot sava bērna vai mazbērna piedzimšanu, reizēm kolektīvs daudzu cilvēku sastāvā ierodas, lai ziedotu asinis savam nelaimē nokļuvušajam kolēģim, cits vienkārši grib izdarīt labu darbu... Bet kuru izcelt starp pārējiem no pastāvīgo un regulāro asins devēju pulka? Aizgāju apspriesties ar mūsu Asins sagatavošanas nodaļas medicīnas māsām Laumu un Vivitu, kuras jau gadiem ilgi aprūpē mūsu donorus. Nekāda garā spriešana gan nebija vajadzīga: «Iesakām Ludmilu, viņa ir pati atsaucīgākā, ar īpašu labestības auru,» meitenes teica. Vareņu viņām tikai piekrist.»

Vai vari būt donors?

Inguna Krivicka pastāstīja, ka viņu nodaļas uzdevums ir pirmām kārtām

nodrošināt ar asins komponentiem pašiem savu – Vidzemes – slimnīcu. Katru rītu notiekot tā sauktā piecminūte, kurā slimnīcas ārsti apspriež un *prognozē*, kuras grupas asinis viņu pacientiem, iespējams, būs vairāk nepieciešamas. Protams, tiek veidota arī pastāvīga visu asins grupu rezerve. Nodaļa iespēju robežās piedalās arī Valsts asins krājuma papildināšanā. Kā zināms, asinsgrupas ir četras: A, O, B un AB. Latvijā visvairāk dzīvo cilvēki ar A (37 procenti) un O (36 procenti) asins grupu, retāk – ar B (20 procenti), bet visretāk – ar AB (tikai 7 procenti) asins grupu. Piecpadsmit procentiem cilvēku ir rēzus negatīvā asins grupa, tāpēc šo asiņu trūkst visvairāk. Tomēr visu grupu asinis ir vērtība, tāpēc nevienam donoram netiek atteikts.

Inguna Krivicka turpina: «Šī ir mana pirmā un vienīgā darbavieta jau trīsdesmit astoņus gadus, tāpēc personiski pazīstu daudzus mūsu donorus. Ludmila

«Tieši slimnīcā, apciemojot tēvu, mani atrada šī ideja – kļūšu par donori.»

Dudovska pie mums pirmo reizi ieradās pirms desmit gadiem. Viņai ir retās un vērtīgās AB Rh(+) asinis. Pa šiem gadiem viņa savas asinis nodevusi jau trīsdesmit septiņas reizes. Reiz, kad pateicu viņai paldies, Ludmila atbildēja: «Uzskatu to par savu pienākumu. Esmu jūsu zaldāts. Kad jūs mani sauksiet, vienmēr būšu klāt, ja vien tobrīd atradīšos Latvijā.» Mani tas no sirds aizkustināja. Ludmila tāpat ne tikai ziedo savas asinis. Viņas misija ir kalpošana donoru kustībai. Tāpēc viņa ir tik īpaša. Esam viņai neizsakāmi pateicīgi.»

Katram donoram esot savs stāsts, kāpēc viņš ir ieradies nodot savas asinis. Tāpēc dodam vārdu pašai Ludmilai!

Teicamniece meklē darbu

«Kā cilvēks kļūst par donoru? Nezinu, kā citi, bet mans stāsts ir ļoti vienkāršs.

Labi, sākšu no paša sākuma... Esmu

XXXXXXXX

XXXXXXXX

XXXXXXXX

dzimusi Latvijā, esmu Latvijas pilsoņe, lai arī pēc tautības poliete. Vismaz reizi gadā apciemoju savu vecāku dzimteni Baltkrieviju, bet mana dzimtene ir Latvija. Te man ir labs darbs, nav jābrauc uz ārzemēm sēnes lasīt. Te atrodas manas mājas, te dzīvo mans tēvs, brālis, un te ir manas mātes un vecāsmātes kaps. Jau sen esam pieņēmuši šīs valsts likumus un kārtību. 18. novembrī kā katru gadu es mastā pie savām mājām uzvilksu valsts karogu, un tas nebūs vien tāpēc, ka *tā vajag*. Man ir augstākais jeb C līmeņa valsts valodas prasmes sertifikāts. Kā apguvu latviešu valodu? Valmierā tas bija vienkārši – iela, pagalmi, draudzēnes, kaimiņi... Skaitījās, ka mums valodu māca arī skolā, bet tolaik tas nebija īpaši nopietni: kalām no galvas pantiņus latviešu valodā, neko vairāk.

Mani vecāki ir no Baltkrievijas, bet iepazīnās un apprecējās, dzīvojot toreizējā PSRS, Rostovā pie Donas. Droši vien tur arī paliktu uz dzīvi, taču mamma nespēja panest vietējo klimatu – karstā laikā viņai vienmēr ļoti sāpēja galva. Paziņas, kas dzīvoja Cēsīs, aicināja viņus braukt šurp, Latvijas vasaras neesot tik karstas. Bērniņu pavadiju Mārsnēnos, nelielā apdzīvotā vietā netālu no Cēsīm. Pēc tam vecāki pārcēlās uz Valmieru: mamma strādāja Valmieras stikla šķiedras rūpnīcā, tētis – *Agrotehnikā*, es un mans trīs gadus jaunā-

kais brālis Viktors mācījāmies vidusskolā.

Mācības man nesagādāja grūtības, tāpēc skolu beidzu kā teicamniece – ar medaļu. Īpaši man padevās un patika matemātika, tāpēc skaidri zināju, ko gribu – studēšu matemātikā. No paziņām biju dzirdējusi, ka ļoti laba esot Baltkrievijas universitāte. Arī vecāki atbalstīja manu izvēli studēt viņu dzimtenē. Padomju laikos

«Bailes slēpjas tikai tavā galvā, un neviens cits tur nespēs palīdzēt, tikai tu pati.»

teicamniekiem bija priekšrocība: teicami jānokārto pirmais eksāmens galvenajā mācību priekšmetā, man tātad – matemātikā, un tu būsi uzņemts. Bet eksāmenā mani pēkšņi pārņēma panika: nekādi nespēju sareizināt trīs ciparus, galva tukša kā izslaucīta! Ar labu atzīmi vien nepietika, vajadzēja kārtot arī pārējos eksāmenus, taču es nezin kādēļ atgriezos mājās, atliekot studēšanu uz veselu

gadu. Strādāju par kadru daļas inspektori Valmieras stikla šķiedras rūpnīcā un atkārtāju matemātikā. Priekšniecībai gan bija citi plāni manā sakarā: aģitēja studēt jurisprudenci, jo rūpnīcā esot vajadzīgs jurists. Tomēr nepadevos un nākamajā vasarā vēlreiz devos uz Minsku. Un atkal tas pats – eksāmena beigās jā sareizina trīs cipari. Kad pateicu savu atbildi, eksaminētāji vaicāja: «Sareizinājāt vai uzminējāt?» Atklāti atbildēju, ka nezinu, laikam jau tomēr biju uzminējusi.

Dzīvoju Minskā kopmītnēs un piecus gadus regulāri ceļoju turp un atpakaļ. Kad 1993. gada vasarā atgriezos Valmierā ar diplomu, viss bija mainījies. Robeža starp abām valstīm bija ciet, nācās kārtot vīzu iebraukšanai Latvijā. Un te nu es biju: meitene ar labu, bet svešā valstī iegūtu izglītību, bez sakariem, bez sertifikāta par valodas prasmi!... Turklāt piecus beidzamos gadus latviski runājusi biju maz. Padzinu nedrošību: ja jau spēju nokārtot eksāmenu augstākajā matemātikā, nokārtošu arī valodas eksāmenu. Tā arī notika – ieguvi C kategoriju!

Meklējot darbu, atsaucos uz visiem sludinājumiem un ievietoju arī savus. Reiz iegriezies toreizējā Valmieras ugunsdzēsības iekārtu rūpnīcā (tagadējais SIA VALPRO). Tieši tobrīd no direktora kabineta iznāca kāds kungs un nākamā kabinetā iegāju es. «Jā, programmētājs ir vajadzīgs, jo iepriek-

XXXXXXXX

šējais tikko iesniedza atlūgumu – jūs ar viņu satikāties durvis.» Tā es dabūju savu pirmo darbavietu.»

Pjeredze prasa... kilogramus

«Sākumā jutos kā kucēns aukstā ūdenī,» savu stāstu turpina Ludmila. «Nepazīstama darbības joma, nezināju pat, kādas programmas tobrīd lieto Latvijā, nebija neviena, kam prasīt padomu. Arī par darbu saņemtā nauda tolaik Latvijā bija niecīga: mammai un vecmāmiņai pensija – piecpadsmit latu, tēvam – divpadsmit, mana mēneša alga – četrdesmit latu, turklāt izmaksas bieži kavējās. Tomēr arī citiem nebija vieglāk, kaut kā tikām pāri tam grūtajam periodam. Kamēr iestrādājos jaunajā darbā, no stresa pazaudēju desmit kilogramus. Pēc pāris mēnešiem zvanīja mans priekšgājējs Tāivaldis: «Vai tu esi dzīva un strādā vēl turpat? Domāju, ka neizturēsi...» Kāpēc tad nepietiecies palīgā? Sākumā man zinoša cilvēka palīdzība būtu ļoti vajadzīga. Nākamajā dienā, radio SWH klausoties Freda un Ufo programmu *BB brokastis*, saņēmu atbildi: «No domas, ka Pēterim klājas slikti, Jānim uzreiz kļuva ļoti labi.» Tādi mēs, cilvēki, dažkārt esam...»

Trijos gados biju lieliski iestrādājusies, ieguvusi paziņas un reputāciju. Arī alga kļuvisi lielāka, tāpat maniem vecākiem vairs nevajadzēja skatīt beidzamos santīmus, lai izdzīvotu. Tad pēkšņi atskanēja zvans: akciju sabiedrības *Latvenergo* filiāle *Ziemeļu elektriskie tīkli* aicināja mani darbā par inženieri informācijas tehnoloģijas un telekomunikācijas jomā. Izrādās, meklējot darbinieku, atraduši manus kontaktus

pirms trim gadiem ievietotajā sludinājumā, ievākuši informāciju un nu aicina uz pārrunām.

Mainīju darbu. Kāpēc gan ne?! Elektriķi cilvēkiem būs nepieciešama vienmēr, bet ugunsdzēsības aparātu būvi var likvidēt vai pārcelt uz citu vietu. Turklāt algas izmaksā rūpnīcā joprojām mēdza kavēties, bet te – alga un stabilitāte lielāka, ir izaugsmes iespējas. Kad biju nostrādājusi akciju sabiedrībā *Latvenorgo* IT jomā divdesmit gadus, kļuva par Vidzemes un Latgales reģionālā ekspluatācijas dienesta vadītāju. Mūsu dienests apkalpo lielu Latvijas teritoriju – Vidzemi, Latgali (no Daugavas uz augšu), kā arī Pļaviņu un Ķeguma HES. Manā pakļautībā ir sešpadsmit labi zēni, es viņu vidū – vienīgā dāma. Nekas, galā tieku.

Studēju pārmaiņu laikā, vienu gadu pat iznāca mācīties PSKP vēsturi, taču mums pasniedza arī menedžmentu, mārketingu, mākslas vēsturi. Biju ieguvusi arī nelielu vadītājas pieredzi: vasaras brīvdienās strādājām Tjumeņas apgabālā, Ņižņevartovskā – pirmo gadu kā ierindniece, pēc tam jau tiku par vienības vadītāju. Vēlāk darbā tas lieti noderēja. Pa šiem gadiem esmu nomainījusi pusi no mūsu dienesta sastāva. Vairāki aizgāja pensijā, no dažiem slinkiem puisiem nācās šķirties. Ko lai dara, šis ir pārmaiņu laiks. Arī pašai jāmainās. Tagad uzņēmumā jau skaitos veterāne, darba stāžs – divdesmit trīs gadi. Bet izaugsmes iespējas vēl ir!»

Ģibonis slēpjas galvā

«Ja neskaita pašu sākumu, grūtākais dzīves posms man bija, kad sāka slimot vecāki. Pirmais savārga tēvs. Vēdu viņu pie ārstiem, sēdēju pie slimnīcas gultas. Visapkārt grozījās ārsti, medicīnas māsiņas, sanitāri. Strādāja reizēm vairākas maiņas pēc kārtas vai arī divās darbavietās. Mediķi manam tēvam ļoti palīdzēja, viņš atkal atgriezās mājās, spēja staigāt un dzīvot. Par laimi, asins pārlišana tētim nebija nepieciešama. Tomēr tieši slimnīcā, apciemojot tēvu, mani atrada šī ideja – kļūšu par donori. Tas tiešām varētu būt tikai viens neliels veids, kā atbalsīt mediķus viņu darbā. Nē, mānos – pirmais man to ierosināja brālis Viktors, kurš jau bija kļuvis par asins donoru. Viktors beidza Rīgas Tehnisko universitāti un atgriezās Valmierā. Tagad strādā akciju sabiedrībā *Valmieras stikla šķiedra* par Tehniskās ▶▶

Ludmila iesaka

• **VARBŪT LABĀK IET, NEVIS SKRIET?** «Šobrīd visi skrien. Iesaku pirms skrīšanas mazliet padomāt – varbūt labāk iet soljēm? It īpaši, ja tu esi jau vecāka par četrdesmit. Pieredze dod saprašanu, kas tev der un kas ir tikai modes lieta.»

• **PLĀNO ARĪ EKSPROMTUS!** «Esmu tehnisks cilvēks – matemātiķe. Tāpēc pieradusi savā dzīvē visu plānot, arī izklaides. Nevis: «Aizlaidīsim šovakar kaut kur izklaidēties!» – bet labāk: «Meitenes, aizbrauksim paēst vakariņas Dikļu pili. Varbūt piektdien? Pavārs piedāvā kaut ko īpašu – piļu aknu krēmzupu. Ja piekrtat, pasūtīšu jums galdiņu.»»

• **CENTIES BŪT POZITĪVA.** «Tad tu pievilksi sev tādus pašus cilvēkus – pozitīvus. Mums katram jānācās priecāties par dzīvi. Šeit un tagad.»

• **RŪPĒJIES PAR SAVU IZSKATU!** «Ja tu strādā kolektīvā, vēl jo īpaši – ja to vadi. Tā ir pieņemts, ka cilvēki vispirms spriež par tevi pēc ārējā izskata. Savu prātu, talantus un humora izjūtu gan jau atklāsi vēlāk.»

daļas vadītāju. Viņa pakļautībā ir vairāk nekā simts darbinieki.

Protams, biju dzirdējusi par asins donoru kustību, zināju, cik ļoti daudziem vajadzīga asins pārlišana. Taču tas mani it kā neskāra – nebija laika, nezināju, kur un kā to dara, vai tas aizņem daudz laika, kāda pēc tam ir pašsajūta. Kad pieņēmu lēmumu, visu noskaidroju un pieteicos Vidzemes slimnīcas Asins sagatavošanas nodaļā. Ar nodaļas vadītāju Ingunu esam sadraudzējušās. Viņa saka, ka pirmoreiz pie viņiem esmu ieradusies 2009. gada 7. jūlijā. Tik stingras uzskaites man nav, bet tas arī nav svarīgi. Zinu, ja meitenēm vajadzēs, viņas man zvanīs. Tikai vienreiz pa šiem desmit gadiem esmu pieteikusies pati: vajadzēja vest tēvu uz Rīgu pie ārstiem, tāpēc gribēju dabūt brīvdienu. Nav jau tā, ka mana klātbūtne darbā būtu vajadzīga astoņas stundas bez pārtraukuma katru dienu, taču saviem pušiem negribu rādīt sliktu piemēru un bez attaisnojoša iemesla doties brīvstolī.

Jau pirmajā reizē man iepatīkās atmosfēra, kas valdīja Asins sagatavošanas nodaļā. Likās, ka neesi pie mūžam steidzīgajiem un nevaļīgajiem mediķiem. Daktere un meitenes ir īpašs, laipns kolektīvs, kur donors tiek gaidīts. Draudzīgas, runīgas,

labprāt pajoko. Neesmu uzņēmusi laiku, bet pati procedūra ilgst tikai kādas piecas minūtes. Pēc tam paguļu nolaižamajā krēslā, mazliet meditēju, raugoties uz priēžu galotnēm. Kad pieceļos, galva negriežas, nav nekāda noguruma vai vā-

«Jo vecāka kļūstu, jo labāk apzinos: atpūta ir tikai darbības sfēras maiņa.»

juma. Gluži otrādi: nākamajā dienā jūtu tādu kā enerģijas pieplūdumu, gribu sākt jaunus darbus un rīkoties aktīvāk. Mana draudzene, arī Ludmila, smejas: tas tāpēc, ka atbrīvojies no vecajām asinīm, tagad tev vietā ieplūst svaigas!

Kopš tā laika pie Asins sagatavošanas nodaļas meitenēm dodos kā uz atpūtu. Esmu arī mazliet pavērojusi citus asins donorus. Var redzēt, ka daudzi ir iesācēji,

sevišķi jaunieši. Internetā lasīju, ka Latvijā apmēram divdesmit pieci procenti donoru ziedo asinis pirmo reizi. Tas labi, jo *vecā gvarde* drīz ies pensijā. Kā zināms, donors var būt tikai no astoņpadsmit līdz sešdesmit pieciem gadiem, ne ilgāk. Tāpēc ļoti svarīgi, lai šo ziedošanas misiju saprot un pārņem jaunieši.

Vairums donoru ir sagatavojušies, varētu teikt, *nobrieduši* šim pasākumam, bet gadās arī pa kādam ģībējam. Nesen redzēju: atnāk jauna, slaida meitene, aizpilda asins donora karti, bet, kad jāsēžas krēslā un jāgaida adata, ņem un gāžas gar zemi. Medmāsiņas Lauma un Vivita uztraucas, meklē ožamo spirtu vai kādus citus palīg līdzekļus, lai *kritušo* dabūtu uz kājām. Manuprāt, vieglprātīga rīcība. Kāpēc tu ej, ja nespēj sevi turēt grožos? Bailes slēpjas tikai tavā galvā, un neviens cits tur nespēs palīdzēt, tikai tu pati.

Par asins donoru var kļūt katrs iedzīvotājs noteiktajā vecumā, kurš sver vairāk par piecdesmit kilogramiem, neslimo ar virkni infekciju un citām slimībām (šis saraksts ir diezgan garš), iepriekšējā dienā nav lietojis alkoholu, ir paēdis, nav noguris vai slimš... Pirms spert šo soli, pašam viss rūpīgi jāizpēta, jo katram donora kandidātam būs jāaizpilda asins donora karte. Reiz man gadījās vienu no šiem noteikumiem pārķāpt, un tagad zinu, kādas tam var būt sekas. Meitenes man piezvanīja: «Ludmila, mums ļoti vajadzīga tavas AB grupas asinis. Vai varēsi?» – «Bet, protams, es kā pionieris – vienmēr gatava,» braši atbildēju. Todien biju mazliet saaukstējusies, šņaukājās, bet tas nešķīta nekāds šķērslis. Tūdaļ aizbraucu uz slimnīcu, nodevu asinis un atgriezos darbā. Viss kā parasti. Lielākoties es izmantoju tikai vienu no donoram piešķirtajām brīvdienām, jo nodot asinis var īsā brīdī, pat iekļaujoties pusdienas pārtraukumā. Taču todien, atgriezusies darbā, jutos kaut kā slikti, vilka pat uz ģiboni. Kolēģi aizveda mani mājās, un nākamajā dienā atkal viss bija kārtībā. Skaidrs, kas bija par vainu – nebiju īsti vesela.

Vai arī otrs pārkāpums manā donores karjerā: dienā pēc procedūras sevi mazliet vajag pasaudzēt, paēst pilnvērtīgas pusdienas (meitenes izsniedz brīvpusdienu talonu, turklāt Vidzemes slimnīcā ir laba kafējnīca), lietot daudz šķidruma, vēlams dzert kaut ko sarkanu, piemēram, tomātu sulu. Nav arī ieteicams celt smagumus. Bet es, donore ar lielu stāžu, to piemirsu. Manā darbā parasti nekādi smagumi nav jāpārcilā, īpaši jau man – vienīgajai kolektīva sievietei. Bet todien gadījās, ka no

mana kabineta jāaiznes divi vecie monitori, lai vietā saņemtu jaunus. Neies jau saukt puišus, neesmu vārgule – pati varu! Bet nesot tie monitori man šķita neticami smagi. Tikai vēlāk apjautu, kas par vainu – tikai pirms dažām stundām biju ziedojuši 450 mililitrus asiņu...

Tagad esmu paklausīga meitene un daru tikai to, ko medmāsiņas liek. Gadās, ka man piezvana pat pēc viņu pieņemšanas laika: ja ir vajadzīgas manas AB asinis, noteikti braucu.»

Suns ar purnu uz leju

«Darba dēļ bieži braukāju pa Latviju. Uz Rīgu, uz Daugavpili, uz Gulbeni, Rēzekni... Nē, man nav šofera, kas vizina, pati sēžu pie stūres. Mašīna ir jauna un laba, es nesūdzos. Tomēr mūžīgais sēdošais darbs jau sāk radīt muguras problēmas, jūtu, ka arī sprands ir savilkts. Masāžas ir jaukas un patīkamas, taču laikam nepieciešamība vēl nav tik liela, lai ietu uz tām regulāri. Pagaidām dodu priekšroku jogas vingrošanai. Manas mīļākās pozas? Suns ar purnu uz leju (*Adho mukha švanasana*) un Līķis (*Savasana*). Jo vecāka kļūstu, jo labāk apzinos: atpūta ir tikai darbības sfēras maiņa. Tāpēc pēc darba birojā strādāju savā piemājas dārzinā, siltumnīcā. Man ļoti patīk puķes, bet par tām daudz jā rūpējas. Šobrīd manā dārzā ir lielais lapu vākšanas laiks.

Beidzamajā laikā rītos un vakaros Valmiera ir skrējēju pilna. Es gan nekur neskrienu. Labāk man patīk pastaigas – pa parku, gar jūru. Reizēm brīvdienās sēžos auto un aizbraucu kaut kur viena pati. Ja darbā dzen temps, termiņi, stresi, tad brīvdienām vajag piemeklēt kaut ko mierīgāku, ar baudu izgaršojamu. Dzīvot es gribu – tagad, nevis kaut kad nākotnē – rīt.

Precējusies neesmu. Laikam vajadzēja to darīt jaunībā, jo tagad latīņu esmu uzlikusi tik augstu, ka neviens vīrietis tai pāri netiek. (*Skaļi smejas.*) To-

ties man ir draudzenes. Vai zināt, cik grūti ir atrast piemērotu līdzbraucēju ceļojumiem?! Par laimi, man tas ir izdevies. Kāds tu esi pats, tādus cilvēkus arī sev pievelc. Lai cik grūti dažkārt būtu, vienmēr cenšos sevi noskaņot pozitīvi. Ejam uz Valmieras teātri, veidojam ar draudzenēm savas tradīcijas. Piemēram, šovakar brauksim paēst vakariņas Dikļu pilī. Bez īpaša iemesla, vienkārši tāpēc, ka gribas.

Mani vecāki ir poļu un baltkrievu maisījums, tomēr, dzīvojot Latvijā, esam pārņēmuši latviešu tradīcijas. Svinam Lieldienas ar olu krāsošanu, Jāņos līksmojam pie ugunsкура Gaujas krastā, Ziemassvētkus svinam mājās. Esmu gan ieviesusi arī jaunu, pašiem savu Ziemassvētku tradīciju – tajā dienā vienmēr vāru sēņu zupu. Dzīvojot Mārsnēnos, daudz sēņoju ar vecākiem, vecmāmiņu, tāpēc sēnes labi pazīstu. Tikai esmu slinka un darbā pārāk aizņemta. Šogad, piemēram, uz mežu tā arī neaizgāju. Bet sēņu zupa būs – brālītis atveda kaltētas baravikas no Itālijas. Mājās mums ir divi kaķi – Jancis un Muris. Tētis tiem ir iedalījis arī baltkrievu vārdus – Jasiks un Knižs. Ja sauc pie bļodas, atsaucas uz abiem vārdiem. Ja dzen šos dārzā, lai varētu mierīgi sakopt māju, neklausa ne uz vienu...

Diemžēl ar māksliniecisكو pašdarbību gan nenodarbojos, ne dziedu, ne dejuju. Tur vainīga bērnības trauma. Kad pārcēlāties uz Valmieru, gāju pieteikties skolas korī. Skolotāja skubināja: «Nu, padziedi!» Kad nodziedāju, viņa pakratīja galvu: «Es tev iesaku – vairs nekad nedziedi!» Pateica to visa kora priekšā! Kopš tā laika dziedu tikai tad, kad skaidri zinu – mani neviens nedzird.

Jā, esmu asins donore, taču neuzskatu to par varonību. Jūtu, ka tas ir mans pienākums, un savus pienākumus es vienmēr pildu.» ♥